

Lutherläsaren 86

Öpprop

Kära lutherläsare!

DET FÖRSTA NUMRET AV LUTHERLÄSAREN utkom till reformationsdagen i oktober 1993. Sedan dess har åttiofem nummer av tidskriften utkommit, fyllda av Luthers undervisning (en del sådant som länge inte funnits tillgängligt på svenska), teologisk och kyrklig analys, och predikningar och betraktelser av lutherska lärare (av vilka några numera vilar hos Herren) – sammanlagt över 2000 sidor. För närvarande utkommer fyra nummer i året. Detta är nummer 86 och följande nummer är planerade till juni, september och december 2018.

LUTHERLÄSAREN HAR ALDRIG HAFT någon prenumerationsavgift, utan allt detta har varit möjligt genom Era frivilliga bidrag! Lutherläseriet genom Lutherläsaren har aldrig stannat av under dessa tjugofem år och det är nåd.

ÖVER 300 PRENUMERANTER får Lutherläsaren i Finland-Sverige-Norge-Danmark. Tryckning och postning av ett nummer kostar idag dryga 800 euro (allt annat arbete har gjorts och görs frivilligt). Det betyder att också en liten gåva på 5 euro av varje mottagare skulle möjliggöra tryckningen av två nummer, 10 euro skulle räcka till årets fyra nummer.

VISST ÄR DU MED?

Lutherläsarnas styrelse och Lutherläsarens redaktion

INNEHÅLL

UPPROP. En vädjan om ekonomiskt bidrag åt Lutherläsaren. Lutherläsarnas styrelse och Lutherläsarens redaktion.....	2
LEDAREN. ”Själens dagliga bröd” Av Kristian Norrback.....	5
PALMSÖNDAGEN. Årans konung på förnedringens väg. Matt. 21:12-22. Av Simon Jern.....	11
LUTHER OM MATT. 21:14-16. Texten utvald och översatt av Kristian Norrback.....	20
LUTHER OM PS. 23. Del 3. Texten utvald och översatt av Tord Carlström.....	26
SAMTIDEN UNDER LUPPEN. Analys av kyrkliga och samhällliga företeelser i vår samtid. Kommentarer av.....	
Boris Sandberg, Maata Näkyvissä (Land i sikte) - festivalen.....	30
Boris Sandberg, Sekularisering.....	32
Joakim Förars, #MeToo och den sexuella revolutionen.....	35
REDAKTIONSROUTAN.....	Bakpärmen
PÄRMBILDEN: En detalj och skärmdump av <i>Procession in the Streets of Jerusalem*</i> (1886-1894), av den franske konstnären James Tissot (1836-1902).	

* *Procession på Jerusalems gator.*

LUTHERLÄSAREN

NR 86 - MARS 2018

”Själens dagliga bröd”

Av Kristian Norrback

En lutherläsare har åtminstone två plikter: den första, att uppehålla sitt eget läseri, ”såsom ett själens dagliga bröd”, för att citera Luthers *Företal till Romarbrevet*. Den andra, att bjuda in andra till läsning, kanske genom att visa på en predikan i Huspostillan eller Kyrkopostillan, en andakt i *Resekost* eller *Nu fröjde sig var kristen*¹ eller någon annan luthersk andaktsbok, en artikel i *Lutherläsaren* eller på nätet, där det också finns lutherska texter i mängd.

---

¹ Äldre utgåva: *Guds ord och löfte*, 1935; ny utgåva på Artos förlag: *Gläd dig du kristen* (www.artos.se).

Föreningen *Lutherläsarna* och tidskriften *Lutherläsaren* har ju kommit till just för de syftena: att tillhandahålla texter av Luther och lutherska lärare genom boklådan (se bakpärmen) och tidskriften, och ordna möten och gudstjänster (www.lutherlasaren.net).

Men kan man till exempel låna ut sitt exemplar av *Huspostillan*² med predikan för palmsöndagen till första bästa medmänniska? Hur läsbar är texten? Lite överraskande får man där läsa en predikan om Nattvarden (dvs. Skärtorsdagens ämne) som börjar: *"Ty fastän man väl bland oss kristna ständigt predikar om detta heliga sakrament, så är det ändå tillbörligt, att man utväljer några särskilda dagar, då man betraktar dess ursprung och begynnelse. Därför vill vi också nu tala därom, så som vår text ger anvisning till och efter den nåd som Gud ger"* (s. 227).

Det jag tänker på är den ganska gamla svenska stilen, som förvisso för någon (mig) kan kännas som en kär gammal vän, men som säkert för andra kan vara ett hinder för att börja läsa texten och ta till sig budskapet.

Mitt (mina föräldrars) exemplar av *Huspostillan* är utgivet 1962 på *Vårt lutherska arv*, och glädjande nog finns den i nätbokhandlarna (*Artos* m.fl.) och på nätet, men ingenting tyder på att den förnyats språkligt hittills.

Till *Huspostillans* (den från 1962) försvar ska ändå sägas att *sakinnehållet* är klart och enkelt, vilket väl beror på att den från början är skriven som Luthers predikningar för hemmet, för barn och enkelt folk. Jag tycker att strävan att vara enkel och klar märks också i den gamla utgåvans språk, medan ordförrådet nog känns gammalt (till exempel orden:

---

² Huspostillan finns också på www.logosmappen.net > Luther.

instiftande, tillbörligt, utväljer, förläna, tilldrog, avskilja, varom).

Helt säkert kommer två lutherläsare att ha olika åsikt om vilka ord och uttryck som är föråldrade, huruvida de behöver omskrivas, och enligt vilka linjer en språklig modernisering i så fall ska göras. Det första exemplet som nämndes, "instiftande", är nu den gängse termen för Nattvardens tillkomst, och det är svårt att komma på något nyare uttryck med samma användning. *Katekesen* från 1999 (Finland, www.katekesen.fi) använder också verbet "instifta" om Nattvarden. Det ordet är alltså exempel på ett gammalt, ovanligt och specialiserat ord, som det är svårt att förnya.

Andra exempel som "tillbörlig", "förläna", eller "varom", gäller språkstil, ålderdomlighet, högtidlighet, målgrupp för texten. För en läsare kan "tillbörlig" vara ett ord som han eller hon aktivt använder, för en annan, till exempel en ung vuxen, kan det vara ett ålderdomligt ord. Det gäller då att göra klart för sig om texten - säg Luthers *Företal till Romarbrevet* - ska ha ålderdomligt eller aktuellt språk, låta högtidlig eller vardaglig, sträva till att återge den tyska texten exakt, eller omskriva för att vara mer lättfattlig.

När det gäller *Företal till Romarbrevet* - som det finns glädjande många versioner av - har den version som finns på www.logosmappen.net (utan uppgifter om när eller var den är gjord) rätt gammalt språk. Exempel: uttrycket "att det må bli lättare förstått av var man" är inte på något sätt svårt att förstå, men stilen är ju klart ålderdomlig. **Finn B. Andersens** nya danska översättning³ "så att alle lettere kan forstå bre-

---

³ www.folkekirken.dk/om-troen/reformation Här finns danska nyöversättningar av fem centrala lutherskrifter: *De 95 teserna*, *Om*

vet” är ledigt och lätt att förstå till och med för en svensktalande.

Ett annat exempel: ”Mänskliga lagar uppfyller man ju, om man blott handlar efter lagens föreskrift, även om hjärtat inte är med.” Är meningen begriplig? För vilken läsare? Behövs närmast ”ytbehandling” i ordval, ”mänskliga lagar” och ”blott”, eller behöver innebörden tänkas igenom och omskrivas?

Det känns inspirerande att både utgivning och språklig bearbetning av centrala luthertexter är på gång på många håll, inte minst tack vare jubileet 2017. Biblicum har gett ut **Seth Erlandssons: Rättfärdiggörelsen genom tron - Luthers nyupptäckt av det villkorlösa evangeliet** (www.biblicum.se), där både *Om en kristen människas frihet* och *Företal till Romarbrevet* ingår nyöversatta.

En annan ny lutherbok är **Martin Luther: Vildsvinet i vingården: valda skrifter**, där samma lutherskrifter ingår (www.mimerbokforlag.se).

Ett annat försök att aktualisera luthertext är *Lilla katekesen*. Översättning, inledning och kommentarer av **Carl Axel Aurelius** och **Margareta Brandby-Cöster** (www.svenska-kyrkan.se/lilla-katekesen) (2011). Författarna avsåg att ge en tillförlitlig (ny)översättning av originalet, och resonerar kring hur Lilla katekesen som skrevs i ”förmodern” tid talar till oss som lever i ”senmodern” tid, hur hantera ”patriarkalismen” i Luthers värld, eller begreppet att ”frukta och älska

---

en kristen människas frihet, Om kyrkans babyloniska fångenskap, Företal till Romarbrevet, Lilla Katekesen. Finn B. Andersen är mannen bakom www.lutherdansk.dk, ”Verdens største Luther-side”. Besök!

Gud” ("Men kan man verkligen behålla ett ord som 'frukta'?). Direkta översättningsfrågor diskuteras också.

Lutherläsaren har nu i tjugofyra år (1993) bidragit med texter både av och om Luther. En rad teologer har gjort längre och kortare översättningar till svenska. Det har inte funnits något "program" för översättningarna: vilken svensk språkstil vill vi ha? Mera ordagrant eller omskrivande? Vilka läsare tänker vi på?

Det skulle vara givande om Du läsare gav dina synpunkter på texterna i Lutherläsaren!

Tänk på frågor som: har språket den stil du helst vill läsa? Är texten klar och begriplig? Önskar du mer "postillaspråk" eller mer vardagsspråk? Använd adresserna som finns på bakpärmen (vem som helst i redaktionen) och ge dina synpunkter!

För att sammanfatta: vi lutherläsare har alla en uppgift i att tänka på hur andra kan bli delaktiga i det som är så värdefullt för oss. Det kan göras genom att visa på en pappersartikel eller en nätartikel eller en bra bok. Och om vi tänker att språket i en luthertext inte kan fungera för andra, så skulle det var viktigt att tänka över var vi ser svårigheterna, och hur de kunde röjas ur vägen (förnyande, bearbetning?).

Och till sist: att inte själv tröttna i läseriet. Det har kanske aldrig funnits så mycket uppbyggligt att läsa som nu.

PS. Upptäckte på nätet att förkortningen "LL", som för mig står för "Lutherläsaren/läsarna", både i Finland och Sverige betyder "lättläst" med LL-bladet och allt (www.ll-bladet.fi www.ll-forlaget.se)! Att LL står för *både* Lutherläsaren och Lättläst är inte fel!

DET ÄR JU SÅ DET GÅR TILL: vad Gud gör, är inte rätt, förrän världen bestämmer och befäller det. Det behagar nog vår Herre Gud att han är tvungen att motivera det han gör! Också i påvedömet måste man erkänna att vår lära är Guds ord, men eftersom påvarna, kardinalerna och biskoparna ännu inte har sagt sitt *Ja*, så betyder den ingenting. Skulle vi falla ner på knä framför dem och tillbe dem, och be om tillåtelse att predika, så skulle det vara något, särskilt om vi ville predika det de vill höra.

Men hellre än att predika på deras befällning, så varken predikar eller skriver jag en bokstav!

Att predika betyder att predika vad Gud bestämmer och befäller – vi accepterar inte deras bud, och predikar inte vad kyrkomötet bestämmer. Det är ju påven och kyrkomötet som ska sitta på skolbänken, liksom vi alla. Därför bryr sig Herren inte det minsta om deras vrede här, ja, han hjälper dem riktigt att vredgas, eftersom de så gärna vill det, och säger: **Om barnen tiger, kommer stenarna att ropa.**

Martin Luther

St. Louis VII, 11076 (ur predikan över Matt. 21:16)

Palmsöndagen

Ärans konung på förnedringens väg

Av Simon Jern

Jesus kom in på tempelplatsen och drev ut alla som sålde och köpte där i templet. Han välte växlarnas bord och duvförsäljarnas stolar 13 och sade till dem: "Det står skrivet: Mitt hus ska kallas ett bödens hus. Men ni har gjort det till ett rövarnäste!" 14 På tempelplatsen kom blinda och lama fram till honom, och han botade dem. 15 När översteprästerna och de skriftlärda såg de under han gjorde och barnen som ropade i templet: "Hosianna, Davids son!", blev de upprörda 16 och sade till honom: "Hör du vad de säger?" Jesus svarade dem: "Ja, har ni aldrig läst: Av barns och spädbarns mun

har du berett en lovsång?" 17 Sedan lämnade han dem och gick ut ur staden till Betania, där han övernatade. 18 När Jesus tidigt på morgonen var på väg tillbaka till staden blev han hungrig. 19 Han såg ett fikonsträd vid vägen och gick fram till det, men fann inget annat än blad på det. Då sade han: "Aldrig mer ska det komma frukt från dig." Och genast vissnade fikonsträdet. 20 När lärjungarna såg det, blev de förundrade och frågade: "Hur kunde fikonsträdet vissna så plötsligt?" 21 Jesus svarade dem: "Jag säger er sanningen: Om ni har tro och inte tvivlar, så kan ni göra inte bara sådant som med fikonsträdet. Ni ska till och med kunna säga till det här berget: Lyft dig och kasta dig i havet, och det ska ske. 22 Allt vad ni ber om i er bön ska ni få, när ni tror" (Matt. 21:12-22).

Palmsöndagen skildrar Jesu intåg i Jerusalem och har det träffande temat *"Ärans konung på förnedringens väg"*, som säger precis vad det handlar om.

Nu har Jesus kommit till målet på sin färd. Han har gått den långa vandringen till Jerusalem och gör sig redo för den sista etappen fram till korset: intåget i Jerusalem och påskveckan där.

På samma ställe befinner vi oss i fastetiden.

Det finns sex fasteveckor som tar oss från att Jesus för första gången vänder blicken upp mot Jerusalem, till det att han där lider och dör på korset.

Fastan har gått som en nedåtstigande trappa som förlorar mer och mer av sin glans, för att nu träda över den sista tröskeln till stilla veckans dramatiska händelser.

Under Jesu sista vecka är allt som han gör liksom ställt på sin spets, och veckans

stora händelser tar upp nästan en tredjedel av Matteus evangelium.

Därför är det bra att koncentrera sig på det som Jesus gör just under denna tid i Jerusalem, vilket palmsöndagens evangelium skildrar.

Ärans konung

Då Jesus rider in i Jerusalem gör han det som en kung. Precis som vi hör under kyrkoårets allra första söndag i advent är det här en ärans kung som drar fram. Judarna drog direkt kopplingen mellan åsnan Jesus red på och Sakarja 9:9: **"Fröjda dig stort, dotter Sion! Jubla, dotter Jerusalem! Se, din kung kommer till dig, rättfärdig och segerrik är han. Han kommer ödmjuk, ridande på en åsna, på en åsninnas föl."**

Och han blir också mottagen som en kung. Folket jublar, ropar hosianna med palmkvistar i händerna och sätter ut sina mantlar på

vägen framför honom. Den märklige undergöraren och predikanten som gått genom hela Israel är äntligen framme vid Jerusalem, och folket kan bara dra andan inför de stora händelser som nu kommer ske – han kommer för att rädda dem från romarna och upprätta Israels kungadöme!

Jesus är inte bara kung, utan också messias, räddaren, den smorde och utlovade.

Ställa saker rätt

Och Jesus har också kommit till Jerusalem just för att ställa saker till rätta. Det första Jesus gör inne i Jerusalem är att gå till templet.

Herodes' tempel var en kolossal och imponerande byggnad som hade enorma förgårdar, där djurförsäljare och penningväxlare marknadsförde sina tjänster. Dessa tjänster var en viktig

del av den dagliga verksamheten vid templet, där utländska pilgrimsresande kunde växla pengar för att kunna betala offerskatten och långväga besökare kunde köpa offerdjur.

Problemet var förstås att allt detta skedde innanför templets murar, som var ett bödens hus för alla folk. Försäljarna har gjort templet till ett rövarnäste, och istället för böner hörs handlande och skrånande på tempelgården. Jesus tar direkt itu med problemet, och det är sällan vi möter honom så rasande i evangelierna – Matteus beskriver hur han välter bord och stolar, och i ett parallellställe står det till och med att han gör sig en piska att driva ut försäljarna med!

Här ser vi hur Jesus ställer något till rätta som varit fel – han tar itu med missbruken på sin tid med brinnande iver och går hårt fram mot det som är fel.

Men Jesus går inte bara hårt fram mot missbruken, utan han sätter också något annat i dess ställe – han upp-rättar templets rätta bruk: **”På tempelplatsen kom blinda och lama fram till honom, och han botade dem.”**

Till templet precis som till våra kyrkor kommer människor som är sjuka utombords och inombords, och Jesus botar dem. Han låter blinda och lama bli friska vid templet, precis som dödssjuka syndare i kyrkan får smaka frälsningen.

Men i templet händer också något annat – kungen Jesus prisas och lovas. Barnen bryr sig inte om de höga murarna på den romerska ockupationsborgen intill, utan ropar **”Hosianna, Davids son!”**

Och Jesus säger inte emot. Han bekräftar det som sägs, och tar emot lovprisningen och bekännelsen, till och med inför översteprästerna

och de skriftlärde. Jesus är verkligen Davids son som har kommit för att rädda Israel, och han är värd lov och pris.

Templet, precis som kyrkan, är den plats där lovprisning, tack och bekännelse hör hemma, och Jesus låter också köpmännens oväsen ge vika för just det. Hela det här bibelstället visar att Jesus kommer för att ställa det som varit fel till rätta, och han börjar med templet.

Det uttorkade fikonträdet

Så kommer en märklig episod i palmsöndagens evangelium: **”När Jesus tidigt på morgonen var på väg tillbaka till staden blev han hungrig. Han såg ett fikonträd vid vägen och gick fram till det, men fann inget annat än blad på det. Då sade han: ”Aldrig mer ska det komma frukt från dig.” Och genast vissnade fikonträdet.”**

Jesus vill klä sitt budskap i handling, och fikonträdet är

en bild för Israel, Jesu eget folk. Att bära frukt innebär att tjäna Gud och bli det han vill, en god skapelse. Då Jesus sändes till världen och blev människa kunde han ha väntat ett Israel dignande av saftig frukt. Judarna hade lagen, profeterna och skrifterna, men ändå var det bara få som tog emot Messias som den han var.

Jesus möter en uttorkad planta, ett otroende och trotsigt folk, som gång på gång går emot honom och hans budskap – ”**så lite tro ni har**” är något som Jesus får säga gång på gång till och med till sina egna lärjungar.

Nu vore det lätt att stanna vid judarna och läsa hela dagens text som om den inte alls berör oss, som vi så ofta gör.

Men handlar inte fikontträdet lika mycket om oss? Gud hade vattnat och vattnat och väntat sig ett träd med rik frukt, men kvar står ändå

ett torkat träd med bara blad på.

Känner vi igen oss?

Vi lyssnar till predikan, vi diskuterar fromt med våra kristna vänner, vi knäpper händerna och blundar, men kommer snart på oss själva med att tänka på allt möjligt annat.

Leder det någon vart?

Har det gjort att vi ens vågat hälsa på vår granne som har problem?

Eller har det gjort att vi ens tagit oss tiden att sätta några minuter i bön varje dag?

Eller har vi vänt synden ryggen: de orena begären, avunden över andra, girigheten då vi kollar på nya prylar, lättjan i att göra vårt jobb?

Kom det kanske ett uttorkat träd ändå, trots vattnandet?

Har vi kanske lika lite tro som lärjungarna?

Dagens evangelium har något att säga också till oss.

Här, precis som i templet, finns ett problem som kräver en lösning. Den gamla människan, den som judarna hade och som fortfarande finns kvar i oss, lyssnar gärna till Guds lag och försöker göra allt den kan för att bära rik frukt.

Problemet ligger i resultaten - det blir inga. Då den gamla människan möter Gud blir det torrt.

Vi är dömda precis som judarna på Jesu tid. Vi kommer till korta. Det finns ingen utväg. Det enda som någonsin kan hjälpa är en ny människa, en som är skild från all synd.

Men varifrån får vi en sådan?

Den nya människan

Jesus har i dagens text äntligen kommit fram till Jerusalem efter en lång vandring bland sitt folk, som många gånger har visat sig trotsiga och utan tro.

Det han vill säga med det vissnade fikonsträdet är att nådatiden är över för judarna. På den gamla vägen kommer de inte längre. De har inte lyssnat till Guds lag och burit frukt. Det är kört.

Men här kommer samtidigt Jesus, Frälsaren själv, tågande in i Jerusalem, in i stilla veckan. Och han kommer för att väcka det som är dött till liv!

Då ärans konung kommer går han inte in till guvernörens borg eller översteprästens hus för att ta sitt rättmätiga arv - nej, hans väg är förnedringens väg, som leder upp till korset. Han kommer med all Israels och all vår synd på sina axlar, och han kommer för att lyfta den från oss och upp på sitt kors.

Synden har här sin överman. Och just där har det uttorkade trädet hopp.

Här finns en ny människa för oss.

Här ligger det stora kruxet i Bibeln: Jesus får inte det

som han förtjänar, utan det som vi förtjänat: fördömelse och död.

Men vi får inte det vi förtjänat, utan det som han förtjänar: evig glädje, salighet och liv.

Det är det som kallas den nya människan – en mänskliga utan synd, därför att synden har satts på Jesus!

Och här har vi nyckeln till allt som stilla veckans texter skildrar. Jesus ställer allt som är fel rätt. Det är för oss han gör det. Jesus går de tunga stegen upp till Golgata för att frälsa oss. Genom hans död och uppståndelse, påskens händelser, får vi en ny mänskliga.

Hurdan är den här nya människan, kan vi fråga? Svaret är kanske annorlunda än vi tänker oss: den nya människan är inte nödvändigtvis fin överhuvudtaget på utsidan. Kvar finns det syndiga skalet. Det kan tyckas oss som att det inte blev någon förändring.

Men Paulus beskriver det hela på ett träffande sätt: **”...men han svarade mig: ’Min nåd är nog för dig, för min kraft fullkomnas i svaghet’”** (2 Kor 12:9).

Synden finns kvar, och de orena begären syns ännu till, men med den nya människan är allt det inneslutet i Guds nåd. Det kommer inte under någon fällande dom tack vare Jesus.

Och något nytt har också kommit. Anden har tagit sin boning i oss, och nu finns det något som strider mot syndens handlingar: en ny vilja.

Långsamt börjar stenhjärtat mjukna, och Kristi verk får arbeta på oss bit för bit. Vi ska inte hindra det, utan eftersträva det goda. Framstegen är obefintliga för oss. Guds verk i oss är ofta osynligt för oss själva.

Men andra kan märka det. Vi ska tjäna våra medmänniskor, och det är något som märks, oavsett hur lite vi tror att vi gör. Kristi verk slutar

nämligen inte i korset och uppståndelsen, utan fortsätter varje dag när vi lever i vårt dop, bekänner våra synder, får del av ord och nattvard och så fostras av den Helige Ande att följa vår mästare, som själv en gång gick och tjänade dem runt honom.

Vi är frälsta, och livet i Kristus är ett liv i hans efterföljd, oavsett hur misslyckat det känns. Fastan handlar just om det: att livet som en tjänande kristen kan vara hårt och glanslöst, men är ändå fullt av mening och liv.

Till sist kommer vi till den sista delen av dagens evangelium.

Jesus talar om tro. Här är poängen inte nödvändigtvis att vi måste kämpa för att få en så stark tro som möjligt: Jesus vet hur det är med vår tro.

Men han säger ändå något om trons makt, för den är stor. Tron – till och med den lilla smula som vi har fått –

har en förunderlig makt, och starkast av allt syns den i Jesus själv. Han var en perfekt, syndfri människa, och hade därför också en perfekt tro, den som han talar om i texten. Han hade ett perfekt förhållande till sin Fader som besvarade alla hans böner.

Men hur gick den perfekta trons väg, den som Jesus vandrade?

Den var inte lätt. Snart skulle den gå in i Getsemane lidande, där Jesus under tårar och blodsvett bad att Faderns vilja skulle ske.

Det skedde också. Jesus, ärans kung, gick förnedringens väg ända till slut, ända till korset. Där tömde han den vredens bägare som Gud hade i förvar för hela världshistoriens synder.

Det är mot detta som Jesus inför stilla veckan vänder blicken, och det får också vi göra.

Lutherläsarna r.f. bjuder till årsmöte

i Församlingshemmet* i Övermalax, söndagen den 6 maj 2018.

Bibelstudium av Kristian Norrback kl. 14.

Servering kl. 14.45.

Årsmöte kl. 15.

*Försäljning av
luthersk litteratur.*

* Övermalax Långtået 7

Lutherska samlingar vårterminen 2018

15.4.2018 kl. 16. Gudstjänst hos Gun-May Cedergren och Bengt Malmberg i Lovisa (Smedjevägen 20 c 21). Pastor, *Markus Engström*.

15.4.2018 kl. 18. Samling i *Iskmo bönehus*. Predikant *Thor Hemming*.

28.4.2018 kl. 18. Samling i *Iskmo bönehus*. Predikant *Bror-Erik Wikström*.

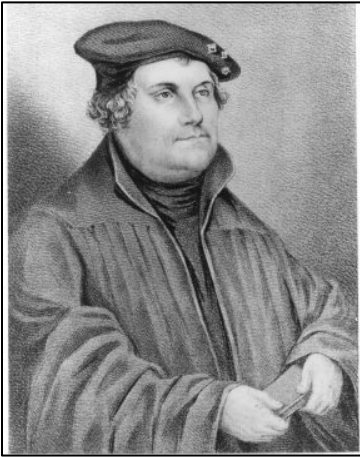
20.5.2018 kl. 16. Gudstjänst hos Helge och Sirkku Hildén i Sibbo (Boxvägen 191). Pastor, *Tord Carlström*.

10.6.2018 kl. 16. Gudstjänst hos Gun-May Cedergren och Bengt Malmberg i Kuggom, Lovisa. Pastor, *Markus Engström*.

KOLLA ANNONSERINGEN även på Lutherläsarens hemsida, www.lutherlasaren.net

Lutherläsaren 87

Nummer 87 av tidningen utkommer senast fre. 15.6.2018 och behandlar **Fjärde söndagen efter pingsts** tema (*Förlorad och återfunnen*). **André Djupsjöbacka** bidrar med en predikan över **Matt. 9:9-13**. **Deadline är fre. 18.5.18.**

Predikan över Matt. 21:14-16⁴

Av Martin Luther

---

⁴ Luther predikade från 1537 till 1540 på onsdagar över Matt 18-24. Luther fick den uppgiften som "inhoppare" för kyrkoherden i Wittenbergs stadskyrka, *Johannes Bugenhagen* (1485-1558), som rest till Danmark 1537-39, för att organisera den danska kyrkan. Följande predikan hör till onsdagspredikningarna från 1538.

”På tempelplatsen kom blinda och lama fram till honom, och han botade dem. När översteprästerna och de skriftlärda såg de under han gjorde och barnen som ropade i templet: "Hosianna, Davids son!", blev de upprörda och sade till honom: "Hör du vad de säger?" Jesus svarade dem: "Ja, har ni aldrig läst: Av barns och spädbarns mun har du berett en lovsång?" Sedan lämnade han dem och gick ut ur staden till Betania, där han övernatade" (Matt. 21:14-16).

HÄR SER NI vad Herren Kristus gjorde då han red in i Jerusalem med sådan ståt: folket sjöng utanför och inne i staden, och man ropade runt honom: **"All lycka och frälsning åt Davids son!"**

Matteus säger ingenting om hans predikningar, däremot om hur han härjade i templet och kastade ut dem

alla; vidare hur de små barnen, som sprang efter honom ända till templet, sjöng och ropade: "Hosianna!" Det är det rätta *Te Deum laudamus*.⁵

Och de andra, som hade sett hans under, blev styrkta av det stridsropet (barnens sång), så att de ropade ännu mer: "Hosianna, lycka åt honom!" - som om de menade: Här är Konungen och Herren.

Men Herren Kristus tiger och låter dem sjunga, som de hade gjort utanför staden också. När fariséerna får se honom säger de åt honom att säga till sina lärjungar att sluta. De tänker: de ropar för dig som om du vore den

största och mäktigaste konungen, och eftersom de betraktade honom som en fattig tiggare, så var det för mycket.

Han svarar: "**Om de här barnen inte ropar, så skulle stenarna ropa.**" [Luk 19:40] ...

Det måste nämligen sjungas och tackas, till och med av stenarna, det vill säga hedningarna, som inte är Guds folk. Så mycket uppskattar han lovsången. Han tar emot den, och låter sig utropas som kung i Israel, och riket Israel som hans eget rike och folk.

Det gör översteprästerna och de höga herrarna i Jerusalem galna, det var svårt att acceptera, och allra mest störde det att barnen sjöng "Hosianna!" i templet. Om undren brydde de sig inte så mycket. Han fick ge blinda synen och få lama på fötterna, och göra andra under, men att han skulle rida in i staden med sång och ståt

---

⁵ *Te Deum laudamus*, latinsk lovpsalm från 300-talet. Luther skrev en tysk, rimmad växelsång 1529, "*Herr Gott, dich loben wir*". I vår nuvarande psalmbok (Finland 1986) som 279 "*Gud, vår Gud, vi lovar dig*", av **Olov Hartman**, och 280 "*O Gud, vi lovar dig*", av **Lars Stenbäck**.

utan att notera dem, som han borde ha frågat om tillstånd av - det går verkligen inte för sig! [---]

DET ÄR JU SÅ det går till: vad Gud gör, är inte rätt, förrän världen bestämmer och befaller det. Det behagar nog vår Herre Gud att han är tvungen att försvara det han gör!

Också i påvedömet måste man erkänna att vår lära är Guds ord, men eftersom påvarna, kardinalerna och biskoparna inte ännu har sagt sitt *Ja*, så betyder den ingenting. Skulle vi falla ner på knä framför dem och tillbe dem, och be om tillåtelse att predika, så skulle det bli något, särskilt om vi ville predika det de vill höra.

Men hellre än att predika på deras befallning, så predikar jag eller skriver inte en bokstav! Att predika betyder att predika vad Gud bestämmer och befäller - vi accepterar inte deras bud, och predi-

kar inte vad kyrkomötet bestämmer. Det är ju påven och kyrkomötet som ska sitta på skolbänken, liksom vi alla.

Därför bryr sig Herren inte det minsta om deras vrede här, ja, han hjälper dem riktigt att vredgas, eftersom de så gärna vill det, och säger: **"Om barnen tiger, kommer stenarna att ropa."**

DE SKÄLLER UT HONOM och ger honom en riktig lektion och säger: "Hör du?" De menar: Du är profet och vill vara ansedd. Varför ger du då ett så synligt och ont exempel på äregirighet, när du anser att sådan ära tillhör dig, och låter dig kallas kung och Messias? Din värdelösa tiggare och stackare, du är från Nasaret och kommer dragande därifrån till Jerusalem med sådan väldighet som om du ägde makten, och drar in i templet utan att fråga överstepräster och rådet! Var har du lärt dig att vara så högfärdig? Du gillar väl att

man sjunger så utomordentlig stora ord om dig, att du är Davids son, den sanne Messias och kung i Israel? Att barnen och hela världen följer dig på det sättet? Vem menar du att du är? Skulle du vara profet? Ja, helvetets eld över dig!

- Just sådan är hycklarnas natur att de visar sig som om de inte vill ha någon ära, som ytterst ödmjuka, tål inte att någon annan får litet ära, som inte omedelbart säger att han inte är värd det och visar bort folk - och just de är de mest förtvivalade skojarna och högfärdigaste skurkarna.

HERREN SVARAR DEM kort, och träffar väl. De har talat mot honom och han ger dem tillbaka, ord för ord, ingenting i onödan. De kallar honom döv, som om han inte skulle höra ropen, när de frågar: "Hör du inte vad de ropar?" Eller: "Hör du och accepterar det?" Han ger dem ett strävt svar: det finns ing-

en orsak för dem att fråga honom, eller för honom att tysta barnen eller täppa till munnen på folket, han är ingen upprorsmakare. Han gillar ropen, och kallar dem i stället för blinda, och för in ett ord ur Psalm 8, ett ord som var alldeles för högt för dem och som inte kunde passa i deras öron. Han säger: "Är ni då blinda, då ni inte ser hur det står skrivet i Psaltaren '**Av barns och spädbarns mun har du berett en makt** [Luther: **berett lov**]'?"

Det vill säga: Ni frågar mig om jag hör barnens rop, och menar att jag är döv och en narr. Om jag nu är döv och en narr, så är ni lärda doktorer alldeles blinda, eftersom ni inte läser den Heliga Skrift - eller också om ni läser den förstår ni ingenting av den - om ni förstod den skulle ni inte fråga mig om detta, eller befalla mig att tysta barnens och folkets rop, annars skulle stenarna ropa, för här måste

ropas, lovas och sjungas - gör inte Abrahams barn det så måste stenarna, det vill säga hedningarna, lova och prisa Gud. Det vill ni inte förstå, eftersom ni är blinda, galna och dåraktiga."

HÄR SER VI ATT HERREN Kristus blir målad och framställd på två sätt i den Heliga Skrift.

För det första är han så vänlig, barmhärtig, ödmjuk och god, att man inte kan tänka något vänligare och ljuvare. Ingen är för liten för honom, han hjälper och vägleder, tröstar och gör allting väl, så som han kan, som vi ser överallt i evangeliet, och här i templet är han en tjänares tjänare. Det är idel vänlighet hos honom, särskilt mot dem som ber om hans hjälp. Här är ingen brist, han är villigare än villig, här är idel kärlek och vänskap. De får mer av honom än de önskat i hjärtat.

På den andra sidan är han ibland ovänlig, egensinnig

och om man säger så, rent av tyrannisk. När man fördömer hans uppgift och anklagar alla hans under och gärningar, då finns det ingen barmhärtighet hos honom: han kalla dem narrar, hycklare och ormyngel, och gör ingenting orätt i det. Han öser på ordentligt, för de kommer inte till honom för att rådgöra med honom eller lära av honom - Kristus är allt för dålig och ringa för dem - de vill vara mästare och han ska vara deras elev, men det vill han inte och därför kommer de aldrig överens.

JAG FÖRDE VIDARE till er det allra viktigaste, vad jag själv har tagit emot: att Kristus dog för våra synder enligt Skrifterna, att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen enligt Skrifterna.

- 1 Kor. 15:3-4 -

DESSA VERSER VISAR, att Paulus upplyfter Bibeln till sitt viktigaste vittne och vill visa att detta ljuvliga skrivna ord, som han själv eller andra förkunnar, är grundpelaren för vår tro. På detta ställe sägs två gånger klart: enligt Skrifterna! Skriften är inte idel ande, såsom många giftigt påstår. De säger, att anden ensam räcker. Bibeln är en död bokstav, som inte kan ge liv. Brösta dig dock inte för mycket av anden, om du inte har det uppenbarade ordet! Det är helt säkert ingen god ande utan den usle Djävulen från helvetet. Ty den Helige Ande har dolt all sin vishet, råd och mysterium i ordet och uppenbarat dem i Bibeln, så att ingen kan försvara sig själv när man går för att leta efter vishet någon annanstans ifrån.

Martin Luther

WA 36, 500b (s. 93 i andaktsboken *Martti Luther. Yksin armosta*, 2010)

Psalm 94

i den finlandssvenska psalmboken

1. Nu låt oss fröjdas med varann att Jesus Kristus seger vann. Hans gudom nu är uppenbar liksom en morgonstjärna klar. 2. Så var det skrivet i Guds lag: Han skall uppstå på tredje dag, sen han med sin försoningsdöd har frälsat oss från dödens nöd. 3. Fast graven blev bevakad så att han ur den ej kunde gå, så hjälpte inte vakt och vård, han gick igenom stenen hård.	4. Nu helvetet är nederlagt, och nu har döden ingen makt. Halleluja! Uppstånden visst är efter löftet Jesus Krist. 5. Vi tackar dig, o Jesus kär, som ur din grav uppstånden är. Låt oss på domens dag också i dig rättfärdiga uppstå! <i>Fornkyrklig latinsk hymn Till svenska senast 1594 Bearb.</i>

Luthers utläggning av Psalm 23⁸

Del 3

*3. Han ger liv åt min själ,
han leder mig på rätta
vägar för sitt namns skull.*

Sär förklarar profeten
själv vad för slags äng
och friskt vatten han
har talat om, nämligen, det

slag som stärker och vederkvicker själen. Och det kan inte vara någonting annat än Guds Ord. Men eftersom vår Herre Gud har ett tvåfaldigt Ord, Lagen och Evangeliet, gör profeten det tillräckligt klart att han här inte talar om Lagen utan om Evangeliet när han säger, "**Han ger liv åt min själ.**"

Lagen kan inte ge liv åt själen ty det är ett Ord som ställer krav på oss och befäller oss att älska Gud med hela vårt hjärta, osv. och våra grannar som oss själva (Matt. 22:37, 39). Det fördömer den som gör annorlunda och uttalar sin dom över honom (Gal. 3:10; 5 Mos. 27:26): "**Förbannad är var och en som inte gör alla de ting som är skrivna i Lagboken.**"

---

⁸ Översättning från *Luthers Works* vol. 12 sid 147-179 av **Tord Carlström**. Utläggningens inledning publicerades i *Lutherläsaren* 84 (s. 9-26).

Nu är det säkert att ingen på jorden gör det; därför kommer Lagen i sinom tid med sin dom och endast bedrövar och skrämmer själarna. Där det inte ges någon hjälp pressar den dem så att de måste förtvivla och gå förlorade för evigt. Därför säger St Paulus (Rom. 3:20): ”**Av Lagen kommer endast kännedom om synden,**” och (Rom. 4:15): ”**Lagen framkallar endast vrede.**”

Evangeliet åter, är ett välsignat Ord. Det kräver ingenting av oss, men förkunnar allt som är gott, nämligen, att Gud har gett oss fattiga syndare sin ende Son och att Han skall vara vår Herde; Han skall söka efter oss svultna och skingrade får och ge sitt liv för oss, för att frälsa oss från synden, från den eviga döden, och från djävulens makt. Det är det gröna gräset och det friska vattnet med vilka Herren ger våra själar liv. På så sätt blir vi kvitt våra onda samveten och tankar. Mera av detta i den fjärde versen.⁹

Han leder mig på den rätta stigen.¹⁰

”**H**erren” säger han ”är inte färdig med att föda mig på en grön äng och leda mig till friska vatten och därmed ge liv åt min själ. Han leder mig också på rätta stigar så att jag inte skulle gå vilse, hamna i ödemarken och sålunda gå under. Det betyder att Han bevarar mig i ren lära, så att jag inte blir vilseförd av falska andar eller faller ifrån den på grund av frestelse eller angrepp; så att jag vet hur jag skall gå och leva till det yttre, och inte ta anstöt av heligheten och det stränga

---

⁹ I nästa *Lutherläsaren*, nr. 87, som är avsedd att utkomma i juni.

¹⁰ Luthers översättning.

levernet hos skrymtarna; och så att jag också vet vad som är rätt lära, tro och gudstjänst.”

En annan fin frukt och kraft hos det kära Ordet är detta: de som håller sig stadigt till det får inte endast styrka och tröst för sina själar, utan är också beskyddade mot falsk lära och falsk helighet.

Det är sant att många får denna skatt men förmår inte bevara den. För när en människa blir självbelåten och förmäten och tror sig vara trygg, tappar hon snart bort sig; innan hon har sett sig omkring har hon blivit vilseledd. Djävulen kan också anta helighet och gömma sig, som St Paulus säger (2 Kor. 11:14), som en ”ljusets ängel”. Då låtsas hans tjänare vara rättfärdighetspredikanter och kommer in i Kristi hjord i fåräkläder men är inombords glupande vargar (Matt. 7:15).

Därför borde vi vaka och be, såsom profeten gör i sista versen, att vår Herde skulle bevara oss trogna den skatt Han har gett oss.

De som misslyckas med detta mister sannerligen skatten, och, som Kristus säger (Luk. 11:26), deras sista tillstånd blir värre än det första. Ty senare blir de de mest giftiga fiender till kristendomen och gör mycket mera skada med sin falska lära än tyrannerna gör med svärdet. St Paulus erfor detta av de falska profeter som förde hans korintier och galater vilse för en tid och senare vilseförde hela Asien (2 Tim. 1:15). I våra dagar ser vi detta också på vederdöparna och andra schismatiska andar.

För sitt namns skull.

Guds namn är Guds predikan, med vilket Han förhärligas och blir känd som den nådige, barmhärtige, tålmodige, sanne och trofaste; fastän vi är vredens barn (Ef. 2:3) och skyldiga till den eviga döden, så förlåter Han oss alla våra synder och tar emot oss som sina barn och arvingar. Det är Hans namn, och det namnet låter Han bli förkunnat genom Ordet. Han vill bli känd, ärad och hedrad genom dessa medel; och, enligt det första budet, vill Han också uppenbara sig för oss exakt så som Han låter människor predika om Honom (2 Mos. 20:5, 6).

Sålunda stärker och ger Han liv åt våra själar oupphörligt och bevarar oss från att fara vilse, föder även oss kroppsligen och avvärjer all olycka.

Men endast de som håller fast vid Hans Ord, och som tror och modigt bekänner att alla kroppens och själens gåvor och egenskaper som de äger, har de fått av Gud helt och hållet av nåd och vänlighet, det är, enbart för Hans namns skull och inte på grund av deras egna gärningar och meriter - endast de ger Honom äran för att vara exakt sådana som vi just hört. De tackar Honom för Hans välsignelser och omtalar dessa välsignelser för andra.

Inga högdragna helgon, sådana som villolärare och schismatiska andar eller fiender och hädare av Guds Ord, kan ge Honom denna ära, ty de förhärligar inte Hans namn utan sitt eget.

Maata Näkyvissä (Land i sikte) - festivalen

Av Boris Sandberg

När *Helsingin Sanomat* (HS) rapporterar (22.11.2017) från Nordens största ungdomsfestival har man sett det som det viktigaste att sätta som rubrik Kvinnliga präster diskriminerades på festival. Media väljer naturligtvis en formulering som väcker nyfikenhet eller som vädjar till känslorna. Reporter är **Suvi Vihavainen**.

Flera kvinnliga präster berättar, enligt HS, att de på grund av sitt kön blivit diskriminerade. Hur har det skett? Vid den avslutande högmässans nattvardsutdelning har man anlitat endast män som assistenter. En kvinnlig församlingspastor som deltog med sin församlings ungdomar ondgjorde sig över att inte en enda kvinnlig lekman, eller kvinnlig diakon för att nu inte tala om kvinnlig präst anlätades vid mässan, som för rättades av ett trettiotal manliga präster och lekmän.

Arrangörer är SLEY (*Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys*) och sex evangelisk-lutherska församlingar i Åbo. Två församlingar deltar inte. Folkkyrkan har skurit ner på sitt

ekonomiska stöd till de väckelserörelser som ställer sig negativa till kvinnliga präster och sexuella minoriteter (slarvig formulering av reportern: väckelserörelserna är inte negativa till minoriteter som människor).

Reportern förvånar sig över att man samarbetar med t.ex. SLEY samtidigt som man skär ned understödet till den organisationen. Man måste ge SLEY en eloge för att man inte böjer sig för ekonomisk påtryckning utan håller fast vid Guds ord. Reporterns strävan är tydligen att få de andra församlingarna att dra sig tillbaka från denna årligen återkommande megatillställning.

I festivalen deltog 18 000 ungdomar som uppges har trivts utmärkt. Reportern är rädd för att det ska påverka ungdomarna så att de inte accepterar kvinnliga präster. Hon skriver att en kvinnlig församlingspastor anser att atmosfären gör det möjligt att ifrågasätta de kvinnliga prästerna. Kvinnliga präster eller samkönade äktenskap behandlades inte desto mer i programmet, men material från kampanjer på 2010-talet fanns framlagt, men delades inte aktivt ut. Kampanjerna i fråga var *"Värt att vänta på"* (*Tosi rakkaus odottaa / Verklig kärlek väntar*) och *Älä alistu*-kampanjen (Kampanjen *Stå på dig!*). Till råga på allt fanns det manliga präster som inte hälsade på de kvinnliga prästerna och bland de 18 000 ungdomarna fanns det några som undrade vad en kvinnlig präst gör där, säger Vihavainen.

SLEY:s hemlandsledare, **Juhana Tarvainen**, ser inget problem här eftersom det för arrangörerna inte är någon jämlikhetsfråga. Annat är i fokus. Han säger att de flesta ungdomarna kommer dit för att lyssna på musik, ta del i undervisningen och träffa kompisar. Om de ser trettio män som delar ut nattvarden är det inte kvinnoprästfrågan som är i deras

tankar vid nattvarden. Han beklagar att det funnit en person, som inte är med i föreningens verksamhet och som gått omkring och sagt olämpliga saker till de kvinnliga prästerna. Tarvainen tar avstånd från alla former av diskriminering. Så blev också Nordens största ungdomsfestival slagträ i kampen om kvinnliga präster.

* * *

Sekularisering

Av Boris Sandberg

När vi talar om sekularisering gör vi det ofta utifrån vår egen begränsade horisont. Tänker vi litet större tänker vi på västerlandet som helhet. I stället för sekularisering har begreppet avkristning använts. Det har haft att göra med hur kristendomen förlorat terräng i västvärlden.

Samtidigt har man på senare tid betonat att människorna blir alltmer religiösa, att det finns ett sug efter att tro på något och att de kristna kyrkorna borde dra nytta av det nyvaknade intresset för andlighet.

På senare tid har jag hört några personer som intervjuats i TV säga att de anser sig vara agnostiker (d.v.s. att man inte kan veta) men samtidigt räknar de med "något som är större" och att bön till detta "större" kan ha en positiv effekt.

Inom de kristna kyrkorna har det blivit vanligt att tala om att "Gud är större", men då har det betytt ungefär det, att vi som människor inte kan veta vad Gud vill och hur han handlar – vilket på ett sätt är rätt – men i det här fallet förkastar man

Guds uppenbarelse. Vi vet en hel del om Gud och hans vilja. Bibeln uppenbarar Guds vilja både i fråga om tron och etiken. Sedan finns det frågor som han inte avslöjat för oss.

I finska lutherska evangeliföreningens tidning *Sanansaattaja* nr. 43 (26.10.2017) fanns en artikel om sekulariseringen. Där påpekar man det faktum att andligheten globalt sett inte är på tillbakagång utan att den i stället fragmenteras. De västerländska kristna kyrkornas medlemsantal minskar, men andligheten tar sig nya uttryck. Samtidigt ökar eller behåller de konservativa kristna sina ställningar.

Globalt sett har andligheten en stark ställning. Professor **Rodney Stark** konstaterar i sin bok *The Triumph of Faith* (2015) att 80% av jordens befolkning hör till någon organiserad religion. Men det andliga sökandet riktar sig åt olika håll. Fältet har fragmenterats. Människor rör sig i alla riktningar.

I Finland är det ungefär en fjärdedel av befolkningen som inte hör till något trossamfund. Bland dem finns "kristna" från olika traditioner, muslimer, buddhister, hinduer o.s.v.

I USA visar en undersökning att största delen av de amerikaner som sade sig sakna en religiös koppling ändå bad och trodde på änglar.

Kristendomens tyngdpunkt har under 1900-talet förskjutits söderut. Orsakerna är flera. Bland dem kan man nämna det faktum att Afrika inte delar det rationalismens arv som fötts genom renässansen, reformationen, upplysningen och industrialismen på samma sätt som västerlandet. Därför har sekulariseringen börjat senare där. Det är först nu som sekulariseringen blivit starkare också inom andra religioner och inte bara i s.k. kristna länder. Homosexualiteten bryter väg för annan sekularisering t.ex. i muslimska länder.

Det finns med andra ord två typer av sekularisering. Den allmänna uppfattningen är att sekularisering förekommer i de länder som varit dominerade av kristendomen och där kristendomen sedan förlorat mer och mer inflytande. Därför har man kallat den här sekulariseringen för avkristning. Men det finns också de som velat tala om *påkristning* eftersom människan inte förefaller att bli mindre religiös, utan tvärtom, men andligheten tar sig andra uttryck.

Det förekommer också en utveckling där kristendomen stärks, både konservativ bekännelsetrogen kristendomen och en mera generell andlighet. Men samma sekularisering sker inom t.ex. islam. I ljuset av den nuvarande trenden kommer antalet kristna och muslimer att vara lika år 2050 globalt sett. Sekulariseringen går snabbare inom kristendomen. Den förändring som sker inom och mellan religionerna globalt sett är komplex.

Sverige räknas som ett av världens mest sekulariserade länder. Som helhet sjunker medlemsantalet, rapporterar nättidningen *Dagen* den 1.2.2018. Allt färre låter döpa sina barn (tendensen är den samma i Finland).

Men samtidigt är det många som ansluter sig och de kommer märkligt nog från frikyrkorna. Man är missnöjd med situationen i sin frikyrkoförsamling. Det här visar *Svenska kyrkans* rapport ("Medlemmar i rörelse").

Rapporten pekar ut fyra grupper som valt att gå med. Den första gruppen är missnöjd med sin frikyrka. Förvånande är att man inte väljer en annan frikyrka.

Den andra gruppen är de som vid ung ålder skrev ut sig, men som återvänder i mogen ålder. Det händer ofta i samband med att man gifter sig eller låter döpa sina barn.

Den tredje gruppen består av konvertiter som i sin tur kan indelas i dem som lämnat islam och dem som har sina rötter i någon annan kyrklig gemenskap.

Ställer man sekulariseringen i relation till laglöshetens människa som omtalas i 2 Tess. 2 så kan man säga att avkristningen kan ske endast där kristendomen en gång funnits. Det är endast de troende som kan avfalla.

Sekularisering är alltså inget entydigt begrepp. Som fenomen förekommer den i alla religioner i någon form av andlighet. Sekulariseringen kan beröra en individ, ett samfund, ett helt folk, ja t.o.m. hela mänskligheten.

Men tänker vi på sekulariseringen utifrån laglöshetens människa och avfall från kristen tro så är det i första hand Europa vi tänker på. Utvidgar vi fältet kommer också Nordamerika, Sydamerika, Afrika, Asien o.s.v. med.

* * *

#MeToo och den sekulära normlösheten

Av Joakim Förars

Under slutet av 2017 fick #MeToo-kampanjen stort genomslag. Otaliga kvinnor berättade om sina erfarenheter av sexuella ofredanden, något som inte varit lika lätt tidigare då det funnits ett tabu kring dessa personliga saker. Kampanjen visade att problemet är större än de flesta insett, men också att man inte behöver acceptera det.

Samtidigt har kampanjen visat att man inte riktigt förmår gå till botten med problemet. Den fria sexualiteten har blivit

så stadigt förankrad att det uppstått ett nytt tabu. Mycket tyder på att kvinnor har svårt att ge uttryck för sin smärta just för att nästan allt är tillåtet.

Ett talande exempel är ”*Grace*”, en anonym ung kvinna som berättade om en träff med komikern *Aziz Ansari*, vilket publicerades på den feministiska webbsidan *Babe*. Hon hade sett fram emot en romantisk kväll, men det visade sig att han bara ville ha sex. De hånglade, hon lät honom klä av henne och de sysslade med oralsex. När han ville gå vidare gjorde hon antydningar med kroppsspråk och ord, men det gick inte hem. Om han inte förstod eller ignorerade det kunde hon inte säga. När hon till slut förklarade att hon inte trodde att hon ville ligga med honom redan vid första träffen backade han, bara för att efter en stund återuppta hånglandet och tjata om samlag. Hon gav honom mera oralsex innan hon åter uttryckte sin tvekan och senare frustrerat utbrast att alla män är likadana. Han fortsatte att kyssa henne tills hon steg upp och valde att avlägsna sig.

Ansaris version är annorlunda. Enligt honom verkade allt ok för hans del och allt tydde på att hon var med på noterna. Tydligt hade han missförstått henne, säger han, varför han bad om ursäkt.

Reportaget har fått mycket kritik. Det går inte att verifiera vad som hände och ingen kan veta om Grace hade något otalt med Ansari eller hur hennes trovärdighet skall bedömas. Vem som helst kan säga vad som helst anonymt om vem som helst. Men hennes väninnor bekräftade i alla fall att hon var skärrad efter träffen.

Men låt oss lämna åsido frågan om det är försvarbart att publicera sådana reportage. En intressant sak i hennes reaktion är att hon efteråt framställer det som om hon utsatts för

ett brott. *”Det räckte verkligen länge för mig att godkänna detta som ett sexuellt övergrepp. Jag funderade över om detta var en obehaglig sexuell erfarenhet eller ett sexuellt övergrepp. Och det är därför jag vände mig till så många av mina vänner och lyssnade till vad de hade att säga, för jag ville ha bekräftelse på att det faktiskt var en oförrätt.”*

Det är uppenbart att Ansari inte gjort något olagligt. Han betedde sig svinaktigt. Hennes eget beteende var inte heller dygdigt. Hon spelade med, om än motvilligt. Det tolkade han som att hon var villig, fast hon spelade svärfångad. Hennes agerande är ingen ursäkt för hans påflugenhets. Men vidrigt beteende är inte det samma som övergrepp.

Problemet är att sexuell omoral i vår kultur hyllas som ett oantastligt värde. Därför kan kvinnor inte protestera när de blir behandlade värre än djur. De är uppvuxna med attityden att sex inte är något högtidligt, och att ”hålla på sig” är gammalmodigt, och därför har många aldrig lärt sig att sätta gränser. Grace gav mannen skulden för att han inte avläste hennes kroppsspråk och förstod antydningarna. Ändå hade hon låtit honom klä av sig och utfört oralsex. Det är tydliga antydningar genom kroppsspråk. Det är inte så alldeles konstigt om han tolkade henne helt fel. Men det gör inte hennes smärta mindre eller hans beteende godtagbart. I en kultur präglad av den sexuella revolutionen kommer otaliga kvinnor att gå igenom samma erfarenhet och ha svårt att uttrycka sina kval så att det får tillbörlig tyngd. När de känner sig sårade, skändade, pressade har de inget annat vapen än att påstå att de utsatts för ett övergrepp.

Samma desperation visar sig i de olika försöken att omdefiniera våldtäkt som förekommer i den offentliga diskussionen. Många debattörer hävdar att problemet är att kvinnor

inte förstår att de blivit våldtagna. Kan man ta till den stämpeln blir problemet lättare att hantera. Och lagstiftningen anpassas för detta tänkesätt. Enligt svensk lag räcker det med att man befunnit sig i en utsatt situation för att det skall klassificeras som våldtäkt, och ett lagförslag som träder i kraft i sommar skärper situationen ytterligare så att sex fordrar uttryckligt samtycke - vilket tolkas som att det skall visas vid varje nytt moment i sexakten - i annat fall är det våldtäkt. Och den som inte haft uppsåt kan dömas till oaktsam våldtäkt eller oaktsamt sexuellt övergrepp. Det är ju bra att regeringen sänder signaler att taktlöshet inte är ok, men det är sorgligt att man inte finner några andra sätt att göra det än krystade påståenden om våldtäkt - något som riskerar att trivialisera våldtäktsbegreppet, förutom att män blir orättvist dömda.

Ytterligare exempel på att man har svårt att protestera mot omoral fick vi i somras när den kontroversielle verksamhetsledaren för Centerns svenska distrikt, **Peter Albäck**, försatte sig i blåsväder genom skrivelser på *Facebook*. En diskussion om en politisk fråga urartade och han använde ett könsord om en kvinnlig debattör. Grovt språkbruk är numera så vanligt att det är svårt att protestera, fastän alla upplever det obehagligt att utsättas för sådant. Lösningen blev att beskylla Albäck för att förnedra kvinnor, fast han aldrig sagt något generellt om kvinnor. Men diskriminering mot kvinnor är ett godkänt tema och kunde kanalisera känslan av skymf.

Fixeringen vid tvång kontra frivillighet döljer en degradering av sexualiteten som blivit norm i samhället. Hur man under frivillighetens täckmantel förnedrar sig och skapar obehag framgick av *RFSL:s* reaktion på inslag i *#MeToo*-kampanjen. När det framkom klagomål på män som skickar bilder av sitt könsorgan valde man inte att avråda från allt sådant utan att

publicera råd hur man går till väga för att skicka sådana bilder utan att trakassera. En del förväntas nämligen bli glada av sådant. Vett och etikett hade man mage att kalla det.

Nyckeln är att försäkra sig om att bilden är välkommen. Bildens estetiska kvalitet lär också vara relevant. Men har alla viljestyrka och kurage att säga nej? Unga flickor som är osäkra och söker bekräftelse kan ha en hög tröskel innan de protesterar. Fallet Grace visar att också vuxna kvinnor inlåter sig på sådant som äcklar dem, för att de har svårt att säga nej och för att de hoppas på ömhet och kärlek. När oanständigheter får hallstämpel av uppburna trendsättare, som snuskpellarna i RFSL är, blir folk avtrubbade och förvirrade och har svårt att medge och sätta ord på sin vämjelse.

Man kan inte förvänta sig lyckliga förhållanden mellan män och kvinnor om den enda vägledningen är den krassa regeln att man inte får använda tvång och maktmedel. Traditionell etik, som vuxit fram under Europas kristna historia, innefattar en mängd normer för hur man beter sig och vilka känslor man skall uppodla. De hånas idag under ledstjärnan normkritik. Då är det inte förvånande om man frambringar ett råbarkat släkte som när de följer sina lustar glömmer hänsyn, respekt, ömhet och inlevelse. Eller som är konsekventa och visar förakt mot den enda återstående normen genom sexuella övergrepp.

Bibelns vision är något helt annat. **"Gud har inte kallat oss till orenhet utan till ett liv i helgelse"** (1 Tess. 4:7). Renhet - detta ord som lyser med sin frånvaro i sekulära utläggningar - är så långt från allt utnyttjande och hänsynslöshet.

Den bibliska etiken skyddar kvinnor från okänsliga män och män från att falla offer för förnedrande lustar. Att bejaka dess normer är att ta parti för de utsatta.

Avsändare:

Lutherläsaren
Kristian Norrback
Ginstigen 171,
66100 Malax,
Finland

REDAKTÖR: Markus Engström, Koppövägen 43, B 7, 64100 Kristinestad, Finland. Tel. +358(0)50-358 9797.
E-post: mkeengstrom@gmail.com.

ANSVARIG UTGIVARE: Kristian Norrback, Ginstigen 171, 66100 Malax, Finland. Tel. +358(0)50-919 5704.
E-post: kijana@mbnet.fi.

REDAKTIONELLA MEDARBETARE: Tord Carlström (Sannäs), Jan-Erik Back (Korsholm), Thor Hemming (Malax), Lars Lövdahl (Kristinestad) och Tom Lövdahl (Lappfjärd).

LUTHERLÄSARENS WEBBADRESS:
www.lutherlasaren.net

NYA PRENUMERATIONER OCH AVBESTÄLLNINGAR:

Till ansvarig utgivare: Kristian Norrback, Ginstigen 171, 66100 Malax, Finland. Tel. +358(0)50-919 5704.
E-post: kijana@mbnet.fi.

LUTHERLÄSARENS BANKKONTO i Finland är Nordea, Kristinestad.
IBAN: FI08 2026 1800 0072 90.
BIC: NDEAFIHH

Inom Sverige används kontonr. 8420-2.1442032064

OBS: pengar som sänds från ett annat land än Finland eller Sverige bör sändas till det finländska kontot (se ovan för kontonummer)!

LUTHERLÄSARENS BOKLÅDA, KONTAKTUPPGIFTER:

Bror-Erik Wikström,
Bölevägen 124, 64240 Böle, Finland. Tel. +358(0)6-225 8144.
Närpes Sparbank, IBAN: FI06 4963 1020 0234 74
BIC: ITELFIHH